

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**25 ЖОВТНЯ 2024 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(25 жовтня 2024 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31 жовтня 2024 року)

Рецензенти:

Потапчук Т. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Сараєва І. В. – доктор філософії, завідувачка кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Попова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 204 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У роботах розглянуто освітні технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасному інформаційному просторі; використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; зарубіжний досвід створення і впровадження освітніх інновацій у систему дошкільної освіти.

Збірник адресовано науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, молодим ученим, усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

3. Богуш, А., Варяниця, Л., Гавриш, Н., Курінна, С., Печенко, І. (2006). *Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: монографія*. Луганськ: Альма-матер.

4. Рогальська, І. П. (2008). *Соціалізація особистості у дошкільному дитинстві: сутність, специфіка, супровід: монографія*. Київ: Міленіум.

Анастасія ШПИЛЬОВА,
студентка 4 курсу, спеціальності 012 Дошкільна освіта
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв (Україна)
email:anastasiaspilova16@gmail.com
Науковий керівник: **Олена ТРИФОНОВА,**
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової та дошкільної освіти
Миколаївський національний університет
імені В. О. Сухомлинського, м. Миколаїв (Україна)

ДО ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Актуальність проблеми. Через виклики сьогодення переважна більшість закладів дошкільної освіти змушена зараз працювати дистанційно. Під час цієї форми навчання діти проводять більше часу перед екранами, що призводить до зниження фізичної активності, а також негативно впливає на зір і поставу. Безумовно, всі діти повинні бути здоровими й щасливими. Якщо вони здорові, добре розвинені фізично та мають багатий руховий досвід, це створює міцний фундамент їхнього подальшого розвитку, засвоєння ними загальнолюдських цінностей, сприяє формуванню їхнього розумового, творчого потенціалу та становлення як особистості [5]. Тому використання здоров'язбережувальних технологій допомагають під час дистанційної форми навчання знизити негативний вплив на здоров'я та покращити загальний стан дітей дошкільного віку. Наприклад, фізкультхвилинки допоможуть знизити

напругу м'язів і покращити кровообіг, а гімнастика для очей допомогти запобігти втомі зору.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Проблеми впровадження оздоровчих технологій у систему роботи закладів дошкільної освіти висвітлено українськими вченими (Т. Андрющенко, О. Богініч, Г. Григоренко, Н. Денисенко, О. Дубогай, М. Єфіменко, В. Єфремова, Ю. Коваленко, М. Корольчук, Л. Лиходід, Н. Маковецька, В. Нестеренко та ін.). Науковцями науково обґрунтовано теоретико-методологічні засади використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі, визначено поняття «здоров'язбережувальна технологія», зокрема А. К. Микуліна розуміє як систему заходів, що включає взаємозв'язок і взаємодію всіх факторів освітнього середовища, спрямованих на збереження здоров'я дитини на всіх етапах її навчання і розвитку» [5, с. 122]. М. С. Гончаренко визначає це поняття як навчально-методичний комплекс оздоровчо-фізкультурних і лікувально-профілактичних заходів [2, с. 37]. Як засвідчив аналіз наукової літератури, вченими науково обґрунтовано здоров'язбережувальні технології, які застосовують педагоги в освітній практиці, а саме: казкотерапія, гімнастика для очей, ізотерапія, пальчикова гімнастика, психогімнастика, дихальна гімнастика, фізкультхвилинки, релаксація, кольоротерапія, музикотерапія, руханки, фітотерапія, ароматерапія, загартування та пісочна терапія.

Мета статті. Проаналізувати такі здоров'язбережувальні технології як: казкотерапія, гімнастика для очей та фітотерапія, що використовують вихователі в закладах дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. У сучасних закладах дошкільної освіти здоров'язбережувальні технології набули широкого використання. У статті розкриємо казкотерапію, гімнастику для очей та фітотерапію.

Л. Л. Шалімова визначила казку незмінним супутником дитинства. Учена зазначає: «Вона впливає на духовний світ дитини, заохочує її до набуття нових знань і умінь, створює певні зразки поведінки, сприяючи формуванню високих моральних цінностей та позитивного світогляду дитини» [6, с. 3].

Л. Л. Шалімова виокремила чотири види казок, які застосовують педагоги в дитячій казкотерапії: художні, дидактичні, психокорекційні та медитативні. До художніх казок учена віднесла народні, авторські казки, а також притчі, байки, легенди, билини.

Дидактичні казки застосовують для подання в ігровій формі навчального матеріалу. Причому, як слушно зауважує Л. Л. Шалімова, їхніми героями зазвичай стають абстрактні поняття або явища природи (Доброта, Сила, Вітер, Сонце), неживі предмети (іграшки), символи (цифри, букви, звуки), для яких спеціально створюється казковий образ світу.

За словами науковиці, психокорекційні казки створюють із метою м'якого впливу на поведінку дитини. Вони дозволяють коригувати поведінку дитини або її особистісні риси характеру (сором'язливість, неохайність, примхливість, жадібність тощо).

Медитативні казки створюють для того, щоб допомогти дитині зняти психоемоційне напруження, налаштувати її на позитивне сприйняття навколишнього світу тощо. Головна особливість медитативної казки – відсутність конфлікту й негативних героїв. Найпоширеніша її форма – подорож [6, с. 3-4].

На нашу думку, казкотерапія має значну кількість переваг у застосуванні як на заняттях дистанційної форми навчання, так і вдома батьками, зокрема, емоційна підтримка, оскільки, як відомо, вона допомагає дітям опанувати свої емоції під час викликів сьогодення. Наприклад, вигадані персонажі допоможуть дітям власним прикладом, простими словами для них розв'язати складну проблему, таку як почуття страху та тривоги, наприклад, під час звуків сирени.

Н. Ю. Голуб та О. А. Сорочинська розкрили сутність та значення гімнастики для очей. Зокрема, наголошують на тому, що «Гімнастика для очей як захисно-профілактична, здоров'язберігаюча освітня технологія супроводжує мету, тренування м'язів органів зору. Якщо навчити дитину в ранньому віці робити вправи для очей, це стане дуже корисною звичкою. Саме

від них залежить, наскільки добре буде бачити дитина в подальшому і не буде в неї проблем із очима у школі. Спеціально розроблені комплекси вправ покликані: заспокоїти нервову систему дитини; допомогти мозку переробити інформацію, отриману через органи зору; полегшити в очках навантаження, зняти втому, дати їм відпочити; уповільнити і навіть зовсім зупинити падіння зору або розвиток астигматизму. Зорова гімнастика – чудовий помічник у боротьбі за хороший зір» [3, с. 40].

Л. В. Борисова виокремила провідні чинники негативного впливу на роботу зорового аналізатора дітей дошкільного віку. До них належать: зорові навантаження в результаті використання інформаційно-комунікаційних технологій; порушення гігієнічних норм під час організації діяльності: недостатня освітленість, розмір меблів не відповідає зросту дітей і т.ін.; недостатня фізична активність, а також дефіцит перебування на свіжому повітрі; надмірна гра із дрібними деталями; нестача вітамінів і мінералів, які потрібні для роботи очей; спадкові захворювання та наявність хронічних захворювань [1, с. 9-10].

Пропонуємо використовувати ось такі вправи:

вправа 1. «Крильця метелика»: запропонуйте дитині часто кліпати очима протягом 10-15 с., уявляючи, що це метелик махає крильцями. Повторити 4-5 разів;

вправа 2. «Стеж за іграшкою»: візьміть яскраву іграшку та вільно рухайте нею в різних напрямках (вгору, вниз, ліворуч, праворуч). Попросіть дитину в цей час стежити за іграшкою очима, не рухаючи головою;

вправа 3. «Намалюй очима»: запропонуйте дитині щось намалювати очима, наприклад, сонечко або геометричну фігуру;

вправа 4. «Поглянь у віконце»: для виконання цієї вправи дитині необхідно подивитися у вікно, знайти об'єкт в даліні (дерево, будинок тощо) та протягом 10 с. дивитися на нього. Потім необхідно сфокусувати свій погляд на об'єкті, який знаходиться близько (на витягнуту руку перед вікном, іграшку). Кількість повторів: 5-6 разів;

вправа 5. «Заплющ та розплющ»: запропонуйте дитині щільно заплющити очі на 5 с., а потім розплющити теж на 5 с. та повторити вправу 5-6 разів.

Н. Лісневська трактує поняття «фітотерапія» як процес лікування та профілактики різних захворювань із використанням лікарських рослин у вигляді чаїв, настоїв, відварів, інгаляцій, фітоподушок тощо. Учена умовно розподілила лікарські рослини на ті, які придатні для щоденного вжитку (петрушка, кріп, зелена цибуля, ягоди шипшини, суниці, м'ята, меліса, листя та гілочки малини, смородини тощо), та власне лікарські, які вимагають певного дозування й перерви між курсами прийому (звіробій, кропива, липа, подорожник тощо) [4, с. 24]. Відомо, що фітотерапія має безліч переваг. Насамперед лікарські рослини на відміну від хімічних препаратів м'яко діють, що знижує ризик побічних ефектів. Наступна перевага – багато рослин зміцнюють імунітет, наприклад, доведено, що липовий чай багатий на вітамін С, який, у свою чергу, підтримує імунну систему та допомагає дитині легше переносити простудні захворювання.

Зазначимо, оскільки під час дистанційного навчання вихователі не мають змоги проводити особисто фітотерапію, тому необхідно залучити батьків до цього оздоровчого процесу. Рекомендуємо батькам під час фітотерапії дотримуватися таких порад:

по-перше, перед початком фітотерапії обов'язково проконсультуватися з педіатром, адже, як відомо, дитячий організм дуже чутливий і тому не всі рослини можуть бути безпечними. Також лікар допоможе з'ясувати, чи немає в дитини алергічної реакції на ту, чи ту лікарську рослину;

по-друге, обов'язково дотримуватись інструкції та дозування. Слід пам'ятати про те, що навіть звичайнісінькі лікарські рослини можуть викликати побічні ефекти та призвести до серйозних наслідків. І замість оздоровлення навіть фітотерапія може зашкодити здоров'ю дитини;

по-третє, слід уникати використання рослин, що значно впливають на організм або мають токсичні компоненти, наприклад, полин, звіробій;

по-четверте, необхідно ретельно стежити за реакцією організму дитини, у випадку побічних реакцій слід негайно звернутися до лікаря.

На наше переконання, фітотерапія є чудовим засобом заспокоєння дитини, особливо в умовах сьогодення, коли в Україні подовжено військовий стан, у різних містах лунають вибухи, постійно звучить сирена. Тому рекомендуємо періодично курсами вживати такі фіто чаї, як ромашковий чай –допомагає заспокоїтися; м'ятний чай – розслаблює, заспокоює, покращує настрій та поліпшує травлення; чай з мелісою – знімає тривожність, поліпшує самопочуття та покращує сон; липовий чай – заспокоює нервову систему.

Висновки. Отже, здоров'язбережувальні технології в закладі дошкільної освіти – це технології, які спрямовані на вирішення найголовнішого завдання: збереження, підтримки та збагачення здоров'я дітей дошкільного віку.

Література

1. Борисова Л. В. Гімнастика для очей як здоров'язбережувальна освітня технологія в ДНЗ. *Актуальні проблеми громадського здоров'я: зб. наукових праць XIV Міжнародної наук.-практ. конф. «Освіта і здоров'я»*, 16–17 травня 2024 року / М. О. Лянной (голова), редкол.: І. О. Калиниченко, Г. О. Латіна, Г. Л. Заїкіна ; МОН України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. Т.1(8) с. 8–13.**URL:** <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/d1ede959-a09c-40cc-bbe1-1c258eb7af77/content> (дата звернення: 24.09.2024).
2. Гончаренко М. С., Лупаренко С. Є. Поняття «валеопедагогіка» та «педагогічна валеологія» у психолого-педагогічній літературі. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*: [науковий журнал]. Суми : СумДПУ, 2010. № 1 (3). С. 30-38.
3. Інноваційні здоров'язберігаючі технології у закладах освіти: зб. науково-метод. пр. /за заг. ред. В. В. Танської, О. А. Сорочинської,

- О. В. Павлюченко. Житомир. ЖДУ імені Івана Франка, 2020. 112 с. URL: http://eprints.zu.edu.ua/31287/1/%d0%9c%d0%b0%d0%ba%d0%b5%d1%82_%d0%97%d0%91%d0%86%d0%a0%d0%9d%d0%98%d0%9a%d0%9a%d0%9e%d0%9d%d0%a4%d0%95%d0%a0%d0%95%d0%9d%d0%a6%d0%86%d0%87_%20%d0%a2%d0%95%d0%a5%d0%9d%d0%9e%d0%9b%d0%9e%d0%93%d0%86%d0%87.pdf (дата звернення: 17.09.2024).
4. Лісневська Наталія. Фітотерапія: бережемо здоров'я малюків. *Дошкільне виховання*. № 12, 2018
5. Микуліна А. К. Здоров'язберігаючі технології в навчально-виховному процесі сучасного дошкільного навчального закладу. URL: http://dspace.msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/3202/1/MYKULINA_HEALTHY_SAFE_TECHNOLOGIES.PDF..pdf (дата звернення: 17.09.2024).
6. Шалімова Л. Л. Казкотерапія як засіб розвитку дошкільнят. Х.: Вид-во «Ранок», 2013. 160 с.

Іновації в інклюзивній освіті: роль інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку дітей з аутистичними розладами	141
Чекан О., К. Диусь.	
Інноваційні технології в дошкільній педагогіці.....	145
Чекан О., А. Ільницька.	
Формування позитивного ставлення дітей дошкільного віку до закладів дошкільної освіти: виклики та підходи.....	148
Чекан О., В. Лендел.	
Інтеграція гендерних принципів в освіту: виклики та перспективи для закладів дошкільної освіти	153
Чекан О., В. Ларівон.	
Формування оцінно-контрольної діяльності у дітей дошкільного віку: сучасні виклики та педагогічні стратегії	156
Чекан О., Н. Панющик.	
Сюжетно-рольова гра як засіб формування ініціативності у старших дошкільників: теоретичні аспекти.....	158
Шпильова А.	
До проблеми використання здоров'язбережувальних технологій у закладі дошкільної освіти	162

ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ФАХОВИХ МЕТОДИК ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Граб. О.	
Використання технології scampet у процесі підготовки майбутніх вихователів..	149
Листопад Н.	
Формування професійної культури майбутнього педагога в умовах цифрового середовища закладу освіти.....	173
Mardarova I.	
Digital technologies in the educational process	178
Чекан О., Д. Сікора.	
Освітні технології у процесі викладання методик дошкільної освіти у навчанні дітей з вадами мовлення	183
Чекан О., А. Штраус.	
Медіасвіт і діти дошкільного віку: формування культури споживання інформації з раннього віку	187

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СТВОРЕННЯ І ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Чекан О., О. Островка.	
Порівняльний аналіз зарубіжних інновацій у дошкільній сфері	191

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти, аспірантів, молодих учених**

25 жовтня 2024 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

Формат 60х84 1/16. Папір офсетний.

Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк.11,16

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,

Тел. (050) 433-67-93

email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

№4191 від 12.11.2011р.

